

אגרא לישרים

בס"ד

שומרים לפלטרין שאין עליו שומרים" מ"מ כיון
שהמקום הוא קדוש בקדושת המקדש נוהגים בו כל
הכבודים של בית המקדש.

סימן א

בענין מצות שמירת המקדש אם נוהג

בזמן הזה

באור החפצא של שמירה אם הוא דין בפלטרין של
המקדש דרך כבוד או שעיקר השמירה שלא יכנוס בה
זר וטמא. באור השיטות אם חיוב השמירה הוא רק
בלילה או גם ביום.

רבינו הגאון ר"א מסוכטשאצ ז"ל כתב בשו"ת
אצני נזר (יו"ד סי' תמ"ט) וז"ל: "אולם להטעם האחר
שאמר משום דקדשה לעתיד לבוא וכיון דטעם שמירתו
מפני כבוד ואף עכשיו מחויב לכבדו זה נכון. ומה
שציקש לחלק בין שוא"ת שלא יכנוס צמנעליו בין קום
ועשה לפענ"ד אינו ואפי' צדיהכ"נ שחרב צפרק צני
העיר דמחויב בכבוד כמו צצנינו מוהשימותי את
מקדשיכם אעפ"י שחרב בקדושתן עומדין קאמר שם
צגמ' צד"א כו' אבל אין מכבדין ואין מרביצין אותן
ומבואר שם הטעם משום עגמת נפש משמע דלולי זה
הטעם הי' מחויב וכן לשון הש"ע עיי"ש היטב ואף
דהוא קום ועשה אולם צס' החינוך כתב דמלוא זה
נוהגת בזמן הבית והנה צפשיטות י"ל צטעמא דאף
דאין שמירתו מפני הגנצים שאין שם גנצים כמ"ש
הרמב"ם או דאין עניות כו' היינו שאין תכלית המכוון
של השמירה עבור זה אבל מ"מ צריך שיהי' שם שימור
עליו והשומר צודאי לשמור הכלים. ואף צצלא"ה לא
הי' גונצים מ"מ אין כבוד המקדש שיהי' הפקר ואם
הי' רוצים הי' גונצים ע"כ צריך שמירה אבל צומה"ז
מה ישמור. אולם יש לפרש השמירה שלא יבוא שם מי
שאסור לבוא. ולמ"ד קדשה לעתיד לבוא אף צומה"ז
הנכנס לתוכה חייב כגון ערל וטמא ועכו"ם או שלא
יבא זר להיכל וכעין שמירת תרומה שהיא שלא תטמא
וכן במקדש כי את מקדש ד' טימא ואף צצלא"ה לא
הי' נכנסין מ"מ שוב הוי כבוד המקדש שלא כל הרואה
לכנוס יכנס וזה שייך אף צומה"ז. ולא מצעיא אם הי'
צכה לפעול אלל הקולטן שינוחו לשמור שלא יכנס שם
עכו"ם ג"כ דהוי שימור יפה כיון דמן הדין אסור

כתב הרמב"ם צפ"ח מהל' בית הצחירה וז"ל:
"שמירת המקדש מלוא עשה ואע"פ שאין שם פחד
מאויצים ולא מלסטים שאין שמירתו אלא כבוד לו אינו
דומה פלטרין שיש עליו שומרין לפלטרין שאין עליו
שומרין. ושמירה זו מלוא כל הלילה והשומרים הם
הכהנים והלויים שנאמר ואתה וצניך אתך לפני אהל
העדות כלומר אתם תהיו שומרים לו והרי נאמר ושמרו
את משמרת אהל מועד ונאמר והחונים קדמה לפני
אהל מועד מורחה משה ואהרן וצניו שומרי משמרת
הקדש. ואם צטלו שמירה עצרו צלא תעשה שנאמר
ושמרו את משמרת הקדש ולשון שמירה אזהרה היא
הא למדת ששמירתו מלוא עשה וציטול שמירתו מלוא
לא תעשה. מלוא שמירתו שיהיו הכהנים שומרים
מצפנים והלויים מצפוף וכ"ד עדה שומרין אותו בכל
לילה תמיד צכ"ד מקום הכהנים צג' מקומות והלויים
צכ"א מקום".

לכאורה משמע שמלוא זו של שמירת המקדש
נוהגת גם בזמן הזה כיון שקיל"ן שקדושה ראשונה
קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא ואף שיש לומר
שמלוא שמירה נהגת דוקא בזמן שיש בית המקדש צנוי
כיון ששמירתו "כבוד לו ואינו דומה פלטרין שיש עליו

לשמור מהכניסה של האסורים להכנס כדברי הגר"א והאבני נזר וגם י"ל שאפילו אם נתפוס דברי הרמב"ם בפשטות שזה גופא הכבוד של הפלטרין שיש לו שומרים אבל אם השומרים מניחין להכנס למי שאסור לו להכנס או לגנבים הרי ביטלו מצות השמירה ואין לך חילול כבוד המקדש גדול מזה. ומרהיטות לשונו של הא"נ משמע שחופס לדבר פשוט שאם קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא וכיון שטעם שמירתו מפני כבוד או אף עכשיו מחויבים לכבדו אלא שמפלפל שמטעם אחד אין חייבים לשמור כיון שאין ידועות המשמרות עכשו ואף שהביא שהחינוך אומר מפורש דמלוא וזו נהגת רק בזמן הבית מ"מ נראה כיון שהרמב"ם לא כתב שזה דוקא בזמן הבית משמע שסובר שאף בזמן הזה נהגת המלוא של שמירת המקדש. [ואמנם בחינוך כתב מפורש (מלוא שס"ב) וז"ל: "משרשי המלוא לפי שענין הטומאה ידוע לחכמים שיחליש כח הנפש השכלית ויערצב אותה ויפריד בינה ובין השכל עליוני השלם ותהי נפרדת עד אשר תטהר וכמ"ס צענין הטומאה ולא תטמאו בהם ונטמחם בם ודרז"ל ונטמחם בם כלומר שמעניות השכל מטמטמים בטומאה ע"כ במקום הקדוש והטהור אשר רוח אלקים שם אין ראוי להיות בו האיש המלוכלך בטומאה והענין הזה יש לדמותו ע"ד משל לפלטרין של מלך שמרחיקן ממנו כל איש זרוע ונמאס בגופו או אפילו במלבושיו וכעין מ"ס כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק"]. ובדעת החינוך י"ל דסובר שהוא גזיה"כ דוקא בזמן שציהמ"ק בני ולא בזמן שאין בנין אף שקדושה נשארת על המקום וזה לכאורה מוכח שהרי גם החינוך פוסק שקדושה ראשונה קדשה לעתיד לבא כמו שפוסק שאסור שחוטא חוץ נוהג בזמן הזה ובגמרא בוצחים אמרינן שזה תלוי בפלוגמת ר"י וריש לקיש אם קדושה ראשונה קדשה לשעתה או לעתיד לבא. ומ"מ צריך עיון דאין הכרח כ"כ מדברי הרמב"ם שסובר ששמירה נוהגת אף בזמן הזה שאולי סמך על הטעם שכתב "אינו דומה פלטרין שיש עליו שומרינן לפלטרין שאין עליו שומרינן" שעצם דברים אלו מתייחסים לפלטרין של בית המקדש. ואולם נראה שסברתו של הא"נ היא שעצם הדין של כבוד המקדש הוא בשביל הקדושה כשיטת הגר"א דעיקר השמירה היא מפני זר וטמא שלא יכנס במקום האסור וממילא גם בזמן הזה נוהגת מצוה זו לפי ביאורנו.

לכנוס אף צומה"ז ואפי' אם לא יוכלו לשמור נגד הגויים מ"מ שייך שימור נגד ישראל שהרי הגוי אינו מקבל טומאה מה"ת. ועוד דלמ"ד בעירובין (ק"ד:) המכנים דבר שאין לו טהרה במקוה פטור וא"כ שפיר שייך שמירה שלא יכנס שם טמא. אולם לפי"ז יש לעיין ממשנה פ"ז דפרה דשימור דטמא לאו שימור הוא וכולנו טמאי מתים יע"ש אולם לפי הרע"ב אין ראוי משם" ובאמת כעין דברי הא"נ מצאנו להדיא בדברי הגר"א (תמיד פ"א, א) וז"ל: "שומרים כו". האי שמירה מפורש בסדר קרח משום שלא יכנס זר בחוכו. והא דפריך גמ' מה"מ נ"ל דפריך בבית המקדש כיון שהשערים מסוגרים למה לי שמירה ומשני והחונים כו' משה כו' וע"כ מצוה עליהם לשמור דאל"כ למה לי כולי האי צאדם אחד סגי אלא ע"כ מצוה הוא על הכהנים והלויים. או נ"ל דפריך מנ"ל דבעינן כהנים ולויים ומשני והחונים כו' משה כו". ועיין בנ"פ בהלכות מת"ע פ"א דף כ"ז ע"כ שכתב וז"ל: "ועיין בצכורות דף ל' ע"כ דגם גבי לוי צריך לקבל עליו דברי לוי עיי"ש ברש"י ד"ה דברי לוי דג' דברים צריך לקבל שירה ומשרת ומשוער ומשרת ר"ל השמירה" ובאור דברי רבינו הל"פ הוא ממה שכתב רש"י (במדבר ג' ו') וז"ל: "ושמרתו אותו — ומהו השרות ושמרו את משמרתו לפי ששמירת המקדש עליו שלא יקרצו זר כמו שנאמר (במדבר י"ח) אחת ובניך ובית אביך אתך תשא את עון המקדש והלויים הללו מסייעין אותם זו היא השרות" מצאנו להדיא שמשרת היא שמירה (וכבר הביא דברי רש"י אלו במשכנות לאביר יעקב). ומה שכתב הא"נ: "אבל צומה"ז מה ישמור" לכאורה אין זה קשה שאפשר שהשמירה היא שלא יזיקו הקרקע על ידי חפירה ואף שאין לחוש לזה הלא אפילו לשומרו מטומאה שלא יכנס זר ג"כ אין לחשוש שמי שהוא יכנס שם רק שהוא מצד מצות עשה של שמירת המקדש ואם לא ציוותה התורה לשמור לא היו מחויבים לשמור רק במקום שיש ריעותא וחשש ושכיחה איסורא והזיקה אלא שזהו כבוד המקדש שצוותה התורה לשמור אף במקום שאין חשש רגיל וזהו כבודו שצריכין לשמור אותו אפילו מחשש רחוק שהוא מיעוטא דמיעוטא ומצד ההלכה לא היו חוששין כלל וסומכין על חזקה וז"ב, (ועיין ברמב"ן ריש חולין לענין שמירת קדשים). אבל החפצא של שמירה הוא לשמור או מגנבים או

ושיטת הרא"ש היא דשמירה זו מפני כבוד המקדש שלא יסית דעתו וזה הוא מכה קדושת המקדש וא"כ י"ל שגם בזמן הזה חייבים בכבודו כמו שנתבאר לעיל.

והנה נחלקו הראשונים אם מצות שמירת המקדש היא רק כלילה או גם ביום והרמב"ם כתב "ושמירה זו מצותה כל הלילה" ובמל"מ כתב וז"ל: "המפרש למסכת תמיד כתב דהשמירה היתה ביום וכלילה אך רבינו שמעיה צריש מדות כתב דהשמירה היתה כלילה וכן הוא דעת הרע"ב ודברי המפרש תמוהים הם בעיני". וכן היא שיטת החינוך במצוה שפ"ח שכתב "שננטו הכהנים והלוים לשמור המקדש וללכת סביבו תמיד בכל לילה ולילה כל הלילה" ובמנ"ח כתב שם וז"ל: "דיני מצוה זו מבואר בר"ס פ"ח מה' בית הבחירה. והנה נלמד במס' תמיד מקראי דכהנים שומרים בג' מקומות והלוים בכ"א מקומות ומבואר בר"מ ובהרהמ"ח דשמירה זו מצותה רק כלילה והמפרש במס' תמיד כתב דמצוה זו נוהגת ביום וכלילה והמל"מ מציאו וכתב דדברי המפרש תמוהים וגם ראיתי בס' באר שבע שחמה על המפרש וכתב דד"ו לא היה ולא נברא דמצוה זו אינו אלא כלילה וכ"כ הר"מ וסמ"ג וכו'. ולדידי ז"ע אדרבא מנלן דאינו אלא כלילה כיון שאינו מפני פחד אלא מפני הכבוד ואינו דומה פלטרין וכו' כמבואר בר"ס ופוק חזי דפלטרין מלכים יש שומרים ביום ג"כ ואי משום דבמשנה מבואר דדפק וכו' אין ראוי וגם ממשנה דאיש הר הבית היה מחזיר וכו' אורחא דמילתא נקיט דביום אין דרך לישן רק כלילה וכעת א"י טעם לדברי הראשונים דסוברים דהוא רק כלילה ואפשר מצאו באיזה ברייתא וז"ע". ובתויו"ט (מדות פ"א) כתב וז"ל: "שומרים: פי' הר"ב כל הלילה וכ"כ הר"ר שמעיה. וכן ל' הרמב"ם בפרק בתרא מהלכות בית הבחירה. ואין נראה דברי המפרש למסכת תמיד שכתב שיהיו שומרים יום ולילה" וכתב עליו בליקוטים שם וז"ל: "קשיא לי אמאי אין נראה ואדרבה כיון דשמירה זו אינה אלא מפני הכבוד כמ"ש הר"ב ברפ"ק דתמיד בהכי הוי דרך כבוד טפי שישמרו גם ביום והרמב"ם נמי בחיבורו לא כתב אלא דשמירה זו מצותה כל הלילה ולא מיעט היום מן השמירה אלא שאינה מצוה ביום כמו כלילה". ובפירוש הרא"ש שם כתב להדיא דהשמירה היא גם ביום וז"ל:

"בשלשה מקומות הכהנים שומרים וכו' שימור זה אינו משום חישוב גניזה דאין עניות במקום עשירות אלא גזירת הכתוב הוא דכתיב ושמרו וגם כבוד המקדש שלא יסיתו דעתם ממנו לא ביום ולא כלילה כדכתיב ביהודיע (מ"ב ז') ושמרתם את משמרת הבית מסמ". וכן כתב בפירוש הראב"ד וז"ל: "אבל קמן בגמ' וצחים מוכח דיש מקומות שהיו שומרים בין ביום ובין כלילה" הרי ששיטת המפרש לא יחידה היא. ובראב"ד (שם פ"ב) ד"ה לנפונה כתב וז"ל: "אלו צ' רוחות נפונה ונגבה היו לעשות שמירה בין ביום ובין כלילה אבל בשאר מקומות לא היה צריך כ"כ לשמור לפ"י במזרח ובהנך מקומות אחריני לא היו צריכין לשמור אלא כלילה אבל בצפון ונגבה היו צריכין לשמור בין ביום ובין כלילה וטעם וסמך כתב בפירושו הר' שמואל החסיד ע"ה וז"ל דמהאי קרא על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה וגו' א"כ מצונו למימר איפכא דנפונה ונגבה היו שומרים ביום דוקא דכתיב יום למעוטי לילה אבל בשאר מקומות בין ביום ובין כלילה ולאסופי י"ל שצטביל כך נקראת אסופי ע"ש שנתוסף על הבנין מן הצד כעין התא ליציע שהיא בנין נמוך אצל גבוה". ועיין בחמדת ישראל מ"ע כ"ב שכתב וז"ל: "מצוה כ"ב הוא שציונו לשמור המקדש וללכת סביבו תמיד וכו' מד' הר"מ וז"ל כאן נראה דהוא תמיד ממש כל היום וכל הלילה וכן נראה מסודה"ק דהיא מחמת רוממות קדושת הפלטרין ומשום זה צריך תמיד שומרים כמו שנוהג בפלטרין של מלך אמנם בס' משנה תורה הל' בהב"ח פ"ח ה"ב כ' הרמב"ם וז"ל דשמירת המקדש הוא מצ"ע רק כלילה אבל ביום אינה מצוה וכן מבואר לקמן במל"מ מצוה ס"ז וכן מבואר ברמב"ן על התורה פ' במדבר א' נ"ג עיי"ש שכ' שישמרו אותו כלילה וילכו סביב המשכן ועיין במנ"ח מ' שפ"ח שהעיר מהא דמבואר פ"א מ"ב דמידות דאיש הר הבית הי' מחזיר על כל משמר ומשמר וזה הי' רק כלילה כמ"ש המפרש בתמיד וא"כ ע"כ דמצ"ע דשמירת המקדש אינו אלא כלילה אך באמת המפרש ס"ל כמבואר בתויו"ט ריש מדות דס"ל דשמירת המקדש מצוה גם ביום ואעפ"י כ' ס"ל דאיש הר הבית לא הלך אלא כלילה וז"ל כמוש"כ המנ"ח שם דהיא מטעם דביום לא הי' צריך לחזור אחריהם דבטח ישמרו ונאמנים על זה רק כלילה משום חשש שינה וז"פ אמנם לענ"ד י"ל קצת

ראי' לדברי הרמב"ם ז"ל דהנה מצוה דגם קטנים היו שומרים את המקדש ועיין בר"מ ז"ל שם.

ואמנם עיין בספר המצות להרמב"ם הוצאת הגר"ח הליר מצוה כ"ב כתב הרמב"ם ז"ל: היא שזונו לשמור המקדש וללכת סביבו תמיד בכל לילה כל הלילה לגדלו ולכבדו ולרוממו" וכתב שם בהגהות של הגאון ר"ח הליר ז"ל וז"ל: "בא"ה וללכת סביבו תמיד כל הלילה תפארת לו כבוד וגדולה וצע' ואלטוף בה דאירא עלי אלדואס כל לילה טול אלליל (כל הלילות תמיד) דאימא (בכ"י ע' אחרים לי' מילה זו) תעטימא לה ואכראמא ואכבארא" וכן כתב בפתח דבר (דף י"ד) וז"ל: "בנדפס מ"ע כ"ב שזונו לשמר המקדש וללכת סביבו תמיד לכבדו כו'. והעיר ע"ז במעשה רוקח הספרדי הא כתב הרמב"ם בה' בית הצחירה (פ"ח ה"ב) דשמירת המקדש מצוה כל הלילה וכ"כ הרמב"ם לקמן בל"ח ס"ז הזהירו מהתעלל בשמירת המקדש ומלכת סביבו כל הלילה כו', ומלשונו הכא דכתב סחמא תמיד משמע דגם יומם מצוה היא ע"ש, ובאמת אין כל סתירה דהשמטה יש בכאן ובכ"י כחוצ גם הכא וללכת סביבו תמיד בכל לילה כל הלילה, וכ"ה בחינוך (סי' שפ"ח) המועתק כולו משה"מ ובא"ה ובערבי" וזה נכון מאד שהרי במצוה ל"ח ס"ז כתב הרמב"ם להדיא וז"ל: "שהזהירו מהתעלל בשמירת המקדש ומלכת סביבו תמיד כל הלילה" וכמו שזיין הח"י. והנה לדברי הגר"א עיקר השמירה שלא יכנס זר למקום שאסור להכנס וכמו לשמור מטמא שלא יכנס במקום האסור לו להכנס. ואמנם החינוך במצוה שפ"ח כתב וז"ל: "ושמירה זו היא כדי לכבדו ולרוממו ולפארו לא מהיות שם פחד מאויב חלילה שנא' ושמרו את משמרת אהל מועד". משמע שעיקר השמירה היא לשמור מהאויבים אלא שגזיה"כ היא שאפילו במקום שאין פחד אויבים בכל זאת צריכים לשמור כמו שכתב שם "שהיא גדולה למקדש שיש עליו שומרים אינו דומה פלטרין שיש עליו שומרין לפלטרין שאין עליו שומרין וידוע שפלטרין שם להיכל". וי"ל שלדעת הגר"א שהשמירה היא מזר [וכן מטומאה] שלא יכנסו צריקים שאסור אין חילוק בין יום ללילה ומצוה היא תמיד אבל לדעת החינוך שהשמירה דרך כבוד מפני אויב אף שאין שם אויבים אז השמירה היא כלילה שהרי מלכד שכל

היום מצוים אנשים שם עיקר הפחד של אויבים הוא כלילה כמו שנאמר (במדבר פכ"ג, כ"ד): "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה" ופרש"י לא ישכב — כלילה על מטתו עד שהוא אוכל ומחבל כל מוץ הבא לטרפו כיצד קורא את שמע על מטתו ומפקיד רוחו ביד המקום בא מחנה וגייס להזיקם הקב"ה שומרים ונלחם מלחמותם ומפילם חללים". וכן נאמר "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה מפחד כלילות". ולפי"ז יש לומר שעיקר הכבוד הוא בשמירת הפלטרין כמש"כ שפלטרין הוא שם היכל, אבל בחורבנו אולי לא שייך זה שאין לנו פלטרין. אבל אי עיקר השמירה מפני קדושת המקדש שלא יכנס שם זר או טמא הרי נוהג גם בזמן הזה ולכן החינוך שסובר שמצוה זו נוהגת בזמן המקדש דוקא הולך לשטמיה. והמחלוקת של החינוך והגר"א בלשון זה של הספרי "אינו דומה פלטרין שיש עליו שומרים לפלטרין שאין עליו שומרים" האם הוא מטעמי המצוה או שזה מעצם החפצא של המקדש ופלטרין שיש עליו שומרים הוא חשוב יותר ועל ידי כך הוא מרוממו ומפארו והחינוך כתב בדיני המצוה ולא משרשי המצוה. ויש הרבה דוגמאות לנמוקים האלה שצריך לבאר אם הם מדיני המצוה או מטעמי המצוה. לדוגמא, בספרי בנין הלכה כתבתי: "לבאר הא דנחלקו רבי עקיבא עם רבי יוסי הגלילי אם שבת פטור מחפילין מטעם אוח או משמרת (מנחות דף ל"ו) ולהסביר במחלוקתם היה נראה לומר דיש לחקור דדין אוח שנאמר בחפילין או בשבת וי"ט אם שבת ויום טוב הם קיום וחלות דין של אוח, והיינו מלכד איסור מלאכה בשבת שחייב עליה סקילה שהוא איסור עצמי ככל איסורין שצחורה עוד יש עליו דין של אוח על הגבול או דהדין אוח שנאמר צחורה הוא רק לטעמא בעלמא אבל אינו שום חלות כלל. וכמו שנאמר בהרבה מקומות טעמים כמו יציאת מצרים וכדומה. — וזוה פליגי דרבי יוסי הגלילי סבר דדין אוח שנאמר בחפילין או בשבת הוא אינו חלות דין אלא טעמא בעלמא ולהכי איצטרין למילף מקרא אחרתא ורבי עקיבא סובר דמלכד דין אוח הוא מחויב בחפילין ולהכי אומר כיון ששבת עצמה היא אוח אינו צריך להניח. בדרך זה אי הוא מטעם או מיקוד דין יש לפרש כמה ענינים כמו מה שנחלקו הראש"ד והרמב"ם בפרק ו'

במל"מ דהשומרים הי' מקנחם שומרים ומקנחם ישנים וחוזר חלילה. ומבואר מזה דדוקא ישנים לא הי' צבגדי כהונה אבל שמירתן הי' צבגדי כהונה, והרי האצנטו פסק הרמז"ס שהי' כללים ומינה דייק הש"ס זיומא (ס"ט). דקשין הם ולדעתו אסור ללבושו שלא בשעת עבודה, אלא דלטעמי' דשמירה הי' עבודה ונריך צגדי כהונה. ואין לדחות כדברי הש"ס זיומא (ס"ח:) לענין הא' הלכתי מהלכתי, דהרמז"ס בתרא והי' לו לפרש, ובדאי דס"ל דבעינן צגדי כהונה.

וכן נ"ל מהתוס' מנחות מ"א שהביאו תוספתא דכללים צגדי כהונה וצגדי כ"ג אין בהם משום כללים צגדי כהונה שילא במדינה חייב במקדש צין לשרת צין שלא לשרת פטור, והעלה שם התוס' דחייב מדאורייתא. ואין לדמות מקדש למדינה דבמדינה ליכא שום היתר. והקשו ע"ז מפרק ב"א לו דלא הי' מקפלין אותן ומניחין אותן תחת ראשיהם אלא כנגד ראשיהם משום כללים (יע"ש מה שתי'). ומאי קשיא להו והא' השניה ע"כ לא הי' בעזרה דאין ישיבה בעזרה כ"ש שכיבה (כזיומא דף ו'). מצינו למה פירש יע"ש צרש"י וכתוס' וזהר הבית אין שום עבודה לכהן וליכא שום היתר, ודומה למדינה דחייב, אלא ודאי ס"ל דשמירה עבודה וצעי צגדי כהונה, והרי דשמירה הי' צהר הבית וע"כ דמיא למקדש כיון דיש שם היתר.

מעמה שזכינו מהכתוב ומהרמז"ס ומהתוס' דשמירת כהנים עבודה וצעי צגדי כהונה, הדבר צרור דאסור צטמאי מתים, ואף אם יעמוד חוץ להר הבית וישמור, ודומה לעומד בחוץ והפך צנינורא צאצרים צפנים דחייב כמ"ש הראצ"ד פ"ד מהלכות ציאת המקדש הלכה ד', וה"נ אף שכהן עומד בחוץ מ"מ העבודה נעשית צפנים, וא"כ צומה"ז אודא לה שמירת כהנים", עכ"ל.

החידוש דהשמירה צריכה להיות צבגדי כהונה חמיה מאד מאד, דאין אפשר לומר שהשמירה היא עבודה כיון שאיחא צלויס וגם צהר הבית, ועבודה לא שייך צהר הבית. ושנית, הלא שיטת המפרש דגם קטנים יכולים לשמור כמ"ש המפרש והכ"מ ובדאי לא שייך עבודה צכהן קטן, ומה שרצה להוכיח מדברי הרמז"ס קשה להצין דבריו שזה נגד הגמרא המפורשת

מהלכות רוחא הלכה ה' אי גואל הדם חייב צהרגו צעד אחד, ופליגי צמה שכתוב כי יחס לצבו, ואף לדברי הכסף משנה דמיירי צעדות מיוחדת ניחא דצעדות מיוחדת הוא משום דלא צעינן חלות גמר דין כמו שכתב הקרית ספר גצי כונסין אותו לכיפה. ומה שהביא הכסף משנה הספרי צפ"א הלכה ה' כבר כתב שם המשנה למלך שהוא אינו אליצא דהלכתא, ועיין מורה נבוכים חלק ג' פרק מ' צסופו. וכן מה שנחלקו הרמז"ס והראצ"ד צפ"ד מכלי המקדש צכהן חולה שנותן עבודתו לכהן אחר אם עבודתו ועורו הוא שלו או שייך למשמר והיינו שמה שנאמר חלף עבודתו אם הוא מיסוד דין שלוקח חלף עבודתו או שהוא רק טעם בעלמא אבל הוא שלו מעטס הדין שהתורה זכתה לו וחלף עבודתו הוא רק למה זכתה לו תורה ואולי לשיטתייהו, ועיין רש"י דף ק"ט צבא קמא ד"ה אם היה בעל מוס שני לשונות, ועיין צקנות החושן סימן רמ"ג, וכן צמה שנאמר ועמה כתבו לכם את השירה זאת ולמדו, וכבר הארכתי צזה צדברינו להקדמת הרמז"ס, ועיין צמה שנחלקו הרמז"ס והראצ"ד צפרק י"ג מהלכות שמיטה ויוצא הלכה י' אשר לכאורה משמע שם להפך יש ליישב ועיין צפרשת דרכים דרוש ו' והדברים ארוכים צזה ואין כאן מקומו, והבאתי רק דוגמאות", והארכתי צזה. ונחזור לצדברינו דלפי האמור י"ל דכל אותם הראשונים שסוצרים ששמירת המקדש היא ציוס וצלילה סוצרים כשיטת רבינו הגר"א, ואמנם אם נתפוס כשיטת הרמז"ס ששמירת המקדש נוהגת גם עכשיו וסוצר שנוהגת רק צלילה לא נחית לצבא וז.

סימן ב

בירורים ופלפולים אם שמירת המקדש מקרי עבודה

יש לחקור אם שמירת המקדש מקרי עבודה, ובאצני נזר האריך צזה להוכיח שחשיב עבודה, וז"ל (יו"ד סימן תמ"ט אות ח'): — "והנה צרמז"ס פ"ח מהלכות צית הצחירה הלכה ו' לא הי' הכהנים השומרים ישנים צבגדי קודש [כהונה] כו' יע"ש